

УДК 378.096+347.918(412.5)

НАГОРНА Ольга Олександрівна,

кандидат філологічних наук, доцент
завідувач кафедри мовознавства,
Хмельницький університет управління та права
e-mail: olha-nahorna@ukr.net

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАГІСТРІВ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «БУДІВЕЛЬНЕ ПРАВО ТА АРБІТРАЖ» В АБЕРДИНСЬКІЙ ШКОЛІ БІЗНЕСУ УНІВЕРСИТЕТУ РОБЕРТА ГОРДОНА

У статті аргументовано потребу сучасної ділової спільноти на висококваліфікованих спеціалістів – арбітрів у сфері міжнародного арбітражу, які здатні ефективно виконувати свої професійні обов'язки.

Відмічено, що Абердинська школа бізнесу університету Роберта Гордона пропонує професійну підготовку таких спеціалістів в межах магістерської онлайн програми «Будівельне право та арбітраж», яка є єдиною в країні і однією з кількох існуючих у світі. Перераховано чинники, які уможливають ефективну професійну підготовку майбутніх арбітражних юристів у цьому вищому навчальному закладі. Відмінною рисою цієї програми вважається можливість навчання без відриву від виробництва, тобто шляхом дистанційного навчання, через віртуальне навчальне середовище університету – RGU: Campus Moodle.

***Ключові слова:** арбітражний юрист; магістр; магістерська онлайн програма; вирішення міжнародних спорів; Абердинська школа бізнесу університету Роберта Гордона.*

Постановка проблеми. Сучасна практика свідчить, що все ширшого застосування отримують альтернативні (позасудові) механізми вирішення зовнішніх спорів, найефективнішим з яких є міжнародний арбітраж, бо здатний оперативно та компетентно врегулювати міжнародні комерційні, торгові та економічні конфлікти.

Міжнародні компанії, чітко усвідомлюючи переваги арбітражу, прагнуть користуватися послугами висококваліфікованих дипломованих арбітражних юристів, які здатні ефективно управляти конфліктами транскордонного характеру в умовах конфіденційності.

Вищі навчальні заклади більшості країн світу активно реагують на вимоги сьогодення, що має відображення в системах національної професійної освіти, пропонуючи студентам окремі магістерські програми з міжнародного арбітражу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зарубіжні дослідники присвятили чимало своїх розвідок актуальним проблемам міжнародного комерційного арбітражу [1, 2, 3, 4]. Разом з тим вагомим є доробок вітчизняних авторів, які досліджують теоретико-правові та практичні засади здійснення міжнародного арбітражу, обґрунтовують роль та значення міжнародного комерційного арбітражу як форми здійснення неупередженого правосуддя в сучасному суспільстві тощо[5, 6, 7].

Однак, питання професійної освіти арбітражних юристів на сьогодні розглядалася вітчизняними фахівцями лише побіжно, що й зумовлює актуальність обраної теми.

Мета дослідження. Метою дослідження є вивчення, опис та узагальнення напрацьованої практики організації магістерської онлайн програми «Будівельне право та арбітраж» в Абердинській школі бізнесу університету Роберта Гордона.

Виклад основного матеріалу. Університет Роберта Гордона (м. Абердин, Шотландія) – це один із провідних університетів Великої Британії, який має міжнародне визнання (щорічно тут навчається приблизно 1100 представників з більш ніж 90 країн світу), бо провадить якісну освітню діяльність, а відтак, гарантує високу конкурентоспроможність своїх випускників. Цей вищий навчальний заклад пропонує широкий вибір програм з гнучкими формами навчання в таких областях як інженерна справа, природничо-наукові спеціальності, комп'ютерні технології, мистецтво і дизайн, архітектура, фармацевтика, соціальна робота, медицина і охорона здоров'я [8], однак, особливу увагу приділено вивченню підприємницької та правової діяльності в Абердинській школі бізнесу.

Варто відзначити, що місто Абердин вважається «нафтовою столицею» Європи, де розташовані головні центри енергетичних компаній, міжнародних банків та представництв транснаціональних корпорацій, що підвищує попит на фахівців, які можуть розв'язувати міжнародні спори шляхом арбітражу [9].

Отож, Абердинська школа бізнесу університету Роберта Гордона пропонує професійну підготовку таких спеціалістів в межах магістерської онлайн програми «Будівельне право та арбітраж» – єдина в країні і одна з кількох існуючих у світі, яка зосереджується на ключових питаннях будівельного права та альтернативних способах вирішення спорів в цілому, а арбітражу зокрема, у порівнянні з традиційним судовим процесом. Ця програма акредитована Юридичним товариством Шотландії (Law Society of Scotland), Королівським інститутом дипломованих інспекторів (Royal Institute of Chartered Surveyors / RICS), Дипломованим інститутом арбітрів (Chartered Institute of Arbitrators / CI Arb) та Інститутом енергетики (Energy Institute) [9], що свідчить про її визнання та статустність. Так, завершивши магістерську програму за спеціалізацією «Арбітраж» випускники автоматично звільняються від екзаменів, необхідних для отримання стипендії чи членства в Дипломованому інституті арбітрів. Крім того, всі випускники програми відповідають академічним вимогам до статутного членства в Королівському інституті дипломованих інспекторів та мають необхідні кваліфікації для участі в Конкурсі з перевірки професійної компетентності RICS [там само].

Базова юридична освіта не є обов'язковою умовою для вступу та подальшого навчання в магістратурі, тому ця програма викликає великий інтерес у представників різних спеціальностей, зокрема фахівців у галузі будівництва, інженерії, менеджмента та управління. Всі іноземні студенти, для яких англійська не є рідною мовою, мають надати докази власних мовних можливостей, отримавши мінімально необхідний для IELTS 6.5 результат [9].

Відмітною рисою цієї програми є можливість навчання без відриву від виробництва, тобто шляхом дистанційного навчання, через віртуальне навчальне середовище університету – RGU: Campus Moodle. Це цінний інструмент, який надає інтегрований пакет ресурсів та засобів для всіх студентів засобами Інтернет зв'язку (підкасти, відео, чати, дискусійні форуми) та дозволяє застосовувати різноманітні методи навчання, включаючи інтерактивні обговорення в Інтернеті (в режимі викладач-студент та студент-студент) [4]. Така взаємодія сприяє виробленню своєрідного командного духу, налагодженню нових зв'язків, допомагає у реалізації спільних проектів тощо. Однак, варто зазначити, що деякі курси передбачають обов'язкову особисту присутність студентів на семінарах для безпосереднього спілкування та вирішення поставлених завдань. Онлайн-режим гарантує гнучкість навчання, бо надає відкритий доступ до інформації у будь-який зручний для студента час.

Для отримання диплому студенту необхідно набрати 180 кредитів ECTS протягом трьох років від початкової дати зарахування. До послуг студентів пропонується три спеціалізації, зокрема «Арбітражний розгляд», «Судовий розгляд» та «Порівняльні аспекти арбітражного та судового розглядів», в залежності від чого пропонується перелік курсів для опанування [9].

**Спеціалізації в межах магістерської онлайн програми
«Будівельне право та арбітраж»**

Арбітраж / <i>Arbitration route</i>	Судовий розгляд / <i>Adjudication route</i>	Порівняльні аспекти арбітражного та судового розглядів / <i>Arbitration and Adjudication route</i>
– Правові системи та договірне право / <i>Legal Systems and Contract Law</i> – Відшкодувальне право та докази / <i>Reparation Law and Evidence</i> – Арбітражне право / <i>Arbitration Law</i> – Арбітражна практика та процедура / <i>Arbitration Practice & Procedure</i> – Вступ до будівельного права / <i>Construction Law</i> – Будівельне право / <i>Advanced Construction Law</i> – Укладення будівельних контрактів / <i>Construction Contracts in Context</i> – Міжнародні будівельні контракти / <i>International Construction Contracts</i> – Написання магістерської роботи / <i>Dissertation</i>	– Правові системи та договірне право / <i>Legal Systems and Contract Law</i> – Відшкодувальне право та докази / <i>Reparation Law and Evidence</i> – Теоретичні аспекти судового розгляду будівельних спорів / <i>Construction Adjudication Law</i> – Практичні аспекти судового розгляду будівельних спорів / <i>Construction Adjudication Procedure</i> – Вступ до будівельного права / <i>Construction Law</i> – Будівельне право / <i>Advanced Construction Law</i> – Укладення будівельних контрактів / <i>Construction Contracts in Context</i> – Міжнародні будівельні контракти / <i>International Construction Contracts</i> – Написання магістерської роботи / <i>Dissertation</i>	– Правові системи та договірне право / <i>Legal Systems and Contract Law</i> – Відшкодувальне право та докази / <i>Reparation Law and Evidence</i> – Арбітражне право / <i>Arbitration Law</i> – Арбітражна практика та процедура / <i>Arbitration Practice & Procedure</i> – Вступ до будівельного права / <i>Construction Law</i> – Будівельне право / <i>Advanced Construction Law</i> – Теоретичні аспекти судового розгляду будівельних спорів / <i>Construction Adjudication Law</i> – Практичні аспекти судового розгляду будівельних спорів / <i>Construction Adjudication Procedure</i> – Написання магістерської роботи / <i>Dissertation</i>
Студенти, які зацікавлені в стипендіальному статусі Дипломованого інституту арбітрів (FCIArb), мають прослухати курс з укладення арбітражного рішення.	Студенти, які зацікавлені в стипендіальному статусі Дипломованого інституту арбітрів (FCIArb), мають прослухати курс з укладення судового рішення.	– Студенти, які зацікавлені в стипендіальному статусі Дипломованого інституту арбітрів (FCIArb), мають прослухати курс з укладення арбітражного рішення. – Студенти, які не бажають проходити перевірку Королівським інститутом дипломованих інспекторів, мають прослухати курс з укладаення будівельних контрактів.

Професор М. Хантер вважає, що якісні магістерські програми повинні пропонувати своїм студентам щось більше, ніж просто достатні знання предмету, які дозволять успішно скласти письмовий іспит в кінці курсу. На його переконання, магістр права ХХІ ст. ... також прагне в процесі професійної підготовки отримати практичні навички, необхідні для сучасного фахівця [10]. Услід за цими вимогами Абердинська школа бізнесу встановила тісні зв'язки з промисловими та комерційними підприємствами, державними установами та громадським сектором, що дозволяє розробляти інноваційні практичні курси, які пропонують студентам винятковий досвід навчання. Факультет тісно співпрацює з роботодавцями на всіх етапах, активно використовує такий прийом як «виробниче» навчання або навчання в реальних умовах [9].

Особливу роль тут відіграє також діяльність Центру зайнятості, де працює команда консультантів, які пропонують повний спектр послуг, сприяють індивідуальному

плануванню кар'єрного становлення, допомагають працевлаштуватись під час навчання та після отримання диплому тощо.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямку. Відтак, ґрунтовність теоретичних знань, гнучкість навчання, зв'язок теорії з практикою, прогресивні форми роботи, студентська наукова робота є важливими складовими навчального плану магістерської онлайн програми «Будівельне право та арбітраж», які забезпечують ефективну професійну підготовку майбутніх арбітражних юристів, продукуючи, таким чином, фахівців вищого гатунку.

Позитивний досвід Абердинської школи бізнесу університету Роберта Гордона щодо організації магістерської програми з міжнародного арбітражу варто переймати та впроваджувати у юридичних та економічних вищих навчальних закладах України. Перспективу подальших розвідок вбачаємо в аналізі досліджуваної проблеми в порівняльному аспекті.

Список використаної літератури

1. Graving R.J. The International Commercial Arbitration Institutions: How Good A Job Are They Doing? *American University International Law Review*. 1989. № 4(2). P. 319–376.
2. Hunter M. The Procedural Powers of Arbitrators under the English 1996 Act. *Arbitration International*. 1997. № 13. P. 345–360.
3. Moses M. *The Principles and Practice of International Commercial Arbitration*. 2-nd edition. Chicago: Cambridge University Press, 2012. 372 p.
4. Tweeddale A., Tweeddale K. *Arbitration of Commercial Disputes: International and English Law and Practice*. Oxford University Press, 2007. 1128 p.
5. Комаров В.В. *Міжнародний комерційний арбітраж: монографія*. Харків: Основа, 1995. 300 с.
6. Мамон З.В. *Співвідношення міжнародного публічного і міжнародного комерційного арбітражів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11. Київ, 2011. 22 с.*
7. Притика Ю.Д. *Правові засади формування і функціонування міжнародного комерційного арбітражу в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Київ, 1997. 27 с.*
8. Construction Law and Arbitration LLM Robert Gordon University. URL: <https://www.postgraduatesearch.com/robert-gordon-university/52397488/postgraduate-course.htm>
9. RGU Law: Online & Distance Learning. URL: <http://www.rgu.ac.uk/areas-of-study/subjects/law/study-options/online-and-distance-learning>
10. Curriculum: International Arbitration LL.M. URL: <http://www.law.miami.edu/academics/llm/curriculum-international-arbitration>.

References

1. Graving, R.J. (1989). The International Commercial Arbitration Institutions: How Good A Job Are They Doing? *American University International Law Review*, 4(2), 319–376. (in Eng.).
2. Hunter, M. (1997). The Procedural Powers of Arbitrators under the English 1996 Act. *Arbitration International*, 13. 345–360. (in Eng.).
3. Moses, M. (2012). *The Principles and Practice of International Commercial Arbitration*. 2-nd edition. Chicago: Cambridge University Press. (in Eng.).
4. Tweeddale, A., Tweeddale, K. (2007). *Arbitration of Commercial Disputes: International and English Law and Practice*. Oxford University Press. (in Eng.).
5. Komarov, V.V. (1995). *International commercial arbitration*. Charkov: Osnova. (in Ukr.).
6. Mamon, Z.V. (2011). Correlation of international public and international commercial arbitration. (PhD dissertation) *Thesis*. Kyiv. (in Ukr.).
7. Prytyka Yu.D. (1997). Legal foundations of formation and functioning of international commercial arbitration in Ukraine. (PhD dissertation) *Thesis*. Kyiv. (in Ukr.).
8. Construction Law and Arbitration LLM Robert Gordon University. Retrieved from <https://www.postgraduatesearch.com/robert-gordon-university/52397488/postgraduate-course.htm>
9. RGU Law: Online & Distance Learning Retrieved from <http://www.rgu.ac.uk/areas-of-study/subjects/law/study-options/online-and-distance-learning>
10. Curriculum: International Arbitration LL.M. Retrieved from <http://www.law.miami.edu/academics/llm/curriculum-international-arbitration>.

NAHORNA Olha,

Ph.D in Linguistics, Associate Professor, Chair of Linguistics Department,
Khmelnitsky University of Management and Law
e-mail: olha-nahorna@ukr.net

MASTER DEGREE STUDENTS' PROFESSIONAL TRAINING IN SPECIALITY “CONSTRUCTION LAW AND ARBITRATION” IN ABERDEEN BUSINESS SCHOOL OF ROBERT GORDON UNIVERSITY

Abstract. *Introduction. International arbitration is becoming the key instrument for international legal and economic disputes settlement, thus it increases the demand for highly qualified professionals with a clear understanding of all major international dispute resolution mechanisms throughout the world.*

Purpose. The aim of the research is the analysis, description and generalization of the practices of the organization of the Master's programme in "Construction Law and Arbitration" in Aberdeen Business School RGU.

Results. Aberdeen Business School proposes a unique Master degree programme "Construction Law and Arbitration", which is accredited by the Chartered Institute of Arbitrators, the Royal Institution of Chartered Surveyors, the Faculty of Advocates.

It combines theoretical and practical training in highly specialist disciplines, so this programme is able to equip students not only with an in-depth knowledge and understanding of key topics in the fields of construction law and dispute resolution, but also develop technical skills, personal qualities and thus prepare graduates for their future career.

What is remarkable, a previous degree in law is not a prerequisite for this programme. It attracts prospective students who are lawyers, surveyors, construction industry professionals, oil and gas specialists, architects, contract managers and administrators, project managers.

Aberdeen Business School has established links with industry, commerce and the public sector which helps design practical, innovative courses which offer students an exceptional practical experience. The vocational nature of the course allows graduates to use the obtained skills and knowledge to steer their career advancement.

Originality. This programme suits working professionals as it is taught online, by distance learning, through the university virtual learning environment, RGU: Campus Moodle. This mode provides a diverse range of hi-tech teaching and learning methods including interactive online discussions (tutor-student and student-student interaction).

The flexible structure of the programme allows a choice of study routes depending on discipline and professional needs (Arbitration route, Adjudication route, Arbitration and Adjudication route). Completing the Arbitration route gives exemption from Membership or Fellowship examinations from the CI Arb. Furthermore, all graduates of the programme satisfy the academic requirements for chartered membership of RICS and are academically qualified to enrol on the RICS Assessment of Professional Competence.

Conclusions. The achievements and continuing success of graduates in their careers is a true mark of the high quality and recognition given to Master degree programme "Construction Law and Arbitration" delivered at the School.

Keywords: arbitration lawyer; master; master's online programme; international disputes settlement; Aberdeen Business School; Robert Gordon University.

Одержано редакцією 30.09.2017
Прийнято до публікації 10.10.2017